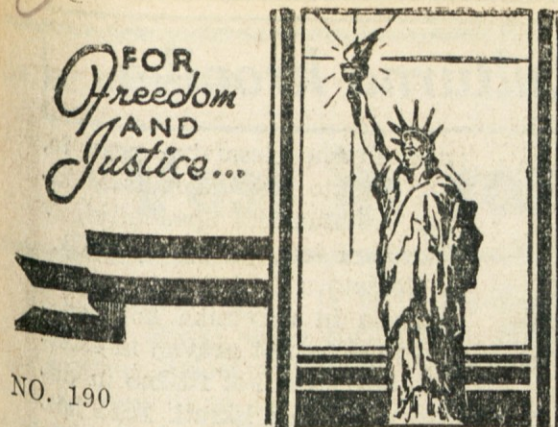

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, THURSDAY MORNING, OCTOBER 3, 1963

STEV. LXI — VOL. LXI

Načrt civilnih pravic pred nižjimi davki!

Predsednik Kennedy se je odločil pritiskati najprej za zakonitev novega načrta civilnih pravic, šele nato za znižanje davkov.

WASHINGTON, D.C. — Bela hiša se je končno odločila, da bo pritiskala najprej na zakonitev civilnih pravic, ki naj v javnosti izenačijo črnce z belci, in šele nato na zakonitev znižanja davkov. Prišla je namreč do prepričanja, da je letos premalo časa, da bi bilo mogoče spraviti oba predloga skozi Kongres.

Zakonski predlog za znižanje davkov je bil v Predstavnem domu že sprejet in je prišel ta teden v razpravo v Senatu. V finančnem odboru Senata je skušal sen. P. Douglas pospešiti postopek za njegovo obravnavo, pa je bil njegov predlog zavrnjen. Douglas je nato izjavil, da zakona o znižanju davkov letos ne bodo dobili.

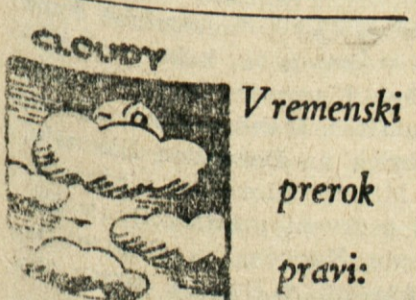
Odlečili so strankarsko-politični razlogi

Demokratski vodniki Doma in Senata so po sestanku v Beli hiši povedali jasno, da hočejo vprašanje civilnih pravic, ki bo brez dvoma povzročilo mnogo hude krvi, reševati letos, ne prihodnje leto, ko so predsedniške in kongresne volitve ter bi spori mogli demokratski stranki hudo škodovati. Sen. Humphrey iz Minnesote, namestnik demokratskega vodnika senata sen. Mansfield iz Montane, je priznal, da računajo z močnim odporom senatorjev iz južnih držav proti zakonitvi novih civilnih pravic in verjetno tudi z neprestano debato (filibuster). Kaj takega si demokratska stranka nemara nakopati na glavo prihodnje leto, ko bo treba združiti vse strankine sile za zmago pri volitvah.

Vodnik Doma kong. McCormack in vodnik Senata sen. Mansfield sta trdila, da ni nobenega razloga, da ne bi mogla biti sprejeta letos tako zakon o znižanju davkov kot tudi zakon o civilnih pravicah, toda na ta zatrdjanja ne dajo dosti. V Senatu je močna skupina proti znižanju davkov, v kolikor ni znižanje združeno z zmanjšanjem izdatkov zvezne vlade, še večji pa je odpor proti zakonitvi novih civilnih pravic.

Kennedy bi zopet rad potoval v tujino?

WASHINGTON, D.C. — V Beli hiši menda delajo načrte, kako bi prihodnjo pomlad šel predsednik Kennedy na daljše politično potovanje po vzhodni Aziji. Obiskal naj bi Japonsko, Filippine in Avstralijo. Menda je hotel napraviti to pot že letošnjem jesen, pa mu je domača politika (zakon o civilnih pravicah, zakon o znižanju davkov itd.) prekrizala račune. Kennedy bi tudi rad šel v nekatere dežele Latinske Amerike. Kdaj, to bo seveda tudi odvisno od domače politike.

Oblačno in vetrovno, malo hladnejše. Najvišja temperatura 68.

Novi grobovi

Anna Cunovic

Včeraj je umrla v Mt. Sinai bolnišnici Anna Cunovic, rojena Panžerc, z 962 E. 76 St., doma v Lazah v fari Senczeče v Sloveniji, od koder je prišla pred 50 leti. Pokojna je zapustila hčerko Jožefino Kramar in sestro Ivano Skrinar, obe v Jugoslaviji. Bila je članica SNPJ št. 126. Pogreb bo iz Zakrajskega pogrebnega zavoda v soboto dopoldne ob desetih.

Hruščev pojde ta mesec obiskat Gstra na Kubo

WASHINGTON, D.C. — Tu trdijo, da je predviden za konec tega meseca obisk Nikite Hruščeva na Kubi pri Castru. Pričakujejo, da bo Nikita ob tej priložnosti moral reči kako ostro na račun Združenih držav, kar bi utegnilo škoditi sedanjemu dobremu razpoloženju med obema velesilama.

V vladnih krogih skušajo že sedaj javnost na to pripraviti, češ, da je to razumljivo, ker Castro in njegovi pristaši napade na Ameriko najraje slišijo. Hruščev se bo torej moral tega sredstva poslužiti, če hoče Castru ohraniti na svoji strani, ko se Kitajci prizadevajo z vsemi silami, da bi ga pridobili za sebe.

Castro sam je verjetno začel zopet oklevati, čeprav so mu Rusi odstopili precejšnjo količino v Kanadi kupljene pšenice. V velikem govoru v Havani je pozval Kubačane, naj napro svoje sile, da bodo mogli čim prej poravnati dolgove Sovjetski zvezi in se pripravijo na to, da bodo morali kljubovati ameriškega gospodarskega pritisku brez sovjetske podpore.

Ruski komunisti bodo "izobčili" kitajske tovariše?

MOSKVA, ZSSR. — Bližajo se komunistične proslave oktobrske revolucije v l. 1917. Kremlj ima navado, da za ta dan res preskrbi kako senzacijo. Za letos si je menda izbral sklep, da "izobči" kitajske tovariše iz rdeče bratovščine.

Na vse to namiguje neki članek moskovske "Pravde", ki govori o možnosti tajnega posvetovanja komunističnih voditeljev, kjer naj obravnavajo na prvem mestu rusko-kitajski spor. Tovariš Mao je postal "glavna nevarnost za mednarodno komunistično gibanje", trdijo v Kremlju.

Generalni tajnik ZN Tanč vlada z diktač!

Tanč hoče imeti zagotovljen denar, predno bo pristal na to, da ostanejo čete ZN v Kongu do srede prihodnjega leta.

NEW YORK, N.Y. — Generalni tajnik Thant je zagrozil generalni skupščini ZN, da bo začel s 1. novembrom pošiljati čete ZN v Kongu domov, ako mu skupščina ne dovoli izrednih prispevkov za njihovo preskrbo s hrano in orožjem. Grožnja je nekaj zalegla, kajti 15 držav članic ZN se je že obvezalo, da bodo "podarile" administraciji še posebej vsaj toliko, kolikor je treba, da ostanejo čete do 1. julija 1964 v Kongu; 15 držav je pa obljubilo, da bodo tudi "nekaj" prispevale. Thant jih preveč dobro pozna, zato je premaknil svoj ultimatum do 12. oktobra. Do takrat mora vedeti, koliko denarja bo imel, drugače bodo šle čete ZN v Kongu domov. Dneva pa ne bo več prestavljal, je rekel.

Kongoški parlament razpuščen

Med tem je kongoški predsed. vlade Adoula pognal parlament domov in imenoval posebno komisijo, ki naj sestavi ustavo, dočim jo bodo volivci odobrili z referendumom. Parlament je dočkal zaslužen usodo, kajti cela leta ni mogel sestaviti niti načrta za ustavo. Zato tudi ne uživa v kongoški javnosti nobenega ugleda. Celo kongoške delavske unije so nastopile proti njemu in pohvalile predsednika, da je razgnal leno poslance, ki povrh niso bili za nobeno rabo.

Formalno je razpuštil parlament predsednik republike Kasavubu, toda politično je za ta korak odgovoren Adoula.

Kennedy "se je preselil, ni pustil naslova"

BOSTON, Mass. — To je ugotovila bostonska pošta, ko mu je hotela dostaviti neko knjigo na njegov nekdanji študentski naslov. Naslov je bil pa čisto pravičen, le da je veljal za l. 1940, ko je Kennedy še študiral na Harvard univerzi.

Knjigo je poslala knjigarna Harvard University Press. Kot se vidi, ima knjigarna dosti smisla za zgodovino. Sedanji pravi naslov je napisala kar s svinčnikom šele potem, ko ji je pošta vrnila knjigo z gornjo priombo.

Boj za politično svobodo v Venezueli se nadaljuje

CARACAS, Venez. — V Venezueli bodo 1. decembra volitve novega predsednika. Zmagal bo najbrže kandidat sedanjega predsednika Betancourta, kar bi pomenilo, da bo Venezuela še naprej uživala sedanjo politično svobodo. To je seveda zoprn komunistom in njihovim sopotnikom. Zato hočejo za vsako ceno preprečiti volitve. Z izgreji, nemiri, bombami in revolverji hočejo tako razjeziti voljaške kroge, da bi ti prevzeli oblast in obnovili diktaturo.

Betancourt se proti komunističnim nakanam pogumno bori. Vojaški krogi ga pri tem podpirajo. Seveda mora Betancourt njim na ljubo včasih udariti tudi po mizi. Ko so zadnjič levičarji organizirali napad na izletniški vlak in izropali potnike, je pri tem pet ljudi izgubilo po nedolžnem svoje življenje. To je močno razburilo ne samo javnost, ampak tudi vojske. Betancourt je radi tega moral odrediti zapor vseh vidnih komunističnih voditeljev. Pri tem je dal zapreti tudi tri člane kongresa, čeprav jih varuje imuniteta.

Trda roka venezuelske policije seveda ne bo ustrašila komunističnih aktivistov. Moramo še naprej računati z bombnimi atentati, izgreji in streljanji po ulicah in v javnih lokalih.

V Cambridgeu je večina volila proti integraciji

CAMBRIDGE, Md. — To mesto z okoli 12.000 prebivalci je doživelo v preteklem poletju hude rasne izgrede. Mir je moral priti delat narodna garda, ki je še sedaj v mestu.

Vodniki mestne uprave so dali volivcem v odločitev, ali naj se uvede integracija v vseh javnih prostorih ali ne. Črnci so to glasovanje v veliki meri bojkotirali, čemu naj glasujemo za nekaj, kar nam po zakonu gre. Glasovalo jih je komaj okoli 40 odstotkov.

Beli so se glasovanja udeležili do 76 odstotkov volivnih upravičencev. Predlog za integracijo javnih prostorov je propadel s 1.994:1.720 glasovom. Nasprotniki integracije se bodo sklicevali na te številke, ko bodo nadaljevali boj proti integraciji in mirna rešitev spora utegne biti sedaj še težja kot je bila doslej. Boje se, da bo prišlo do novih izgrediv.

BOJ V JUŽNEM VIETNAMU ODLOČEN DO KONCA 1965?

Obrambni tajnik McNamara in načelnik skupnih glavnih stanov oboroženih sil ZDA gen. Taylor sta predsedniku Kennedyju prinesla iz J. Vietnama poročilo, da bo do konca 1965 boj proti rdeči gverili tam odločen in da večja ameriška pomoč Južnemu Vietnamu ne bo kasneje več potrebna.

WASHINGTON, D.C. — Včeraj sta obrambni tajnik McNamara in gen. Taylor, načelnik skupnih glavnih stanov oboroženih sil, ki sta se vrnila z enotedenskega oglada in presoje razmer v Južnem Vietnamu, poročala predsedniku Kennedyju in Narodnemu varnostnemu svetu o svojih ugotovitvah. Bela hiša je dala o tem poročilu izjavo, v kateri trdi, da sedanji spor med vlado Južnega Vietnama in budisti še ni vplival v večji meri na boj proti komunistični gverili in da bo ta predvidoma uspešno končan do konca leta 1965 ter da se bo tedaj lahko večji del ameriškega vojaštva iz Južnega Vietnama vrnil domov.

Izjava Bele hiše priznava, da utegne boj vlade proti budistom še vedno vplivati na boj proti rdeči gverili. Politični položaj v Južnem Vietnamu je po sodbi vlade Združenih držav še vedno skrajno resen in te so še vedno proti vsakemu nasilju proti budistom in njihovim vodnikom. Izjava poudarja, da je glavni cilj naporov Združenih držav v Južnem Vietnamu obvarovati to deželo pred komunističnim napadom ter ji ohraniti svobodo.

McNamara in gen. Taylor sta stavila glede položaja v Juž. Vietnamu tudi več podrobnih predlogov predsedniku Kennedyju in Narodnemu varnostnemu svetu, ki pa so ostali tajni.

Za znižanje davkov niso ravno vsi navdušeni

PRINCETON, N.J. — Človek bi mislil, da se bo ogromna večina davkoplačevalcev izrazila za znižanje davkov, pa to ni res. Gallupov zavod je spraševal po deželi tiste, ki poznajo bistvo novega zakonskega predloga o znižanju, in dognal, da je samo 60% za znižanje, 29% jih je proti, 11% se pa še ni odločilo. Visoki odstotek (29%) tistih, ki vidijo tudi temne strani znižanja, je dokaz, da Amerikanci znajo tudi misliti, kadar se nam namreč zljubi. To se žal ne zgodi prevečkrat.

To smo videli na zadnji televiziji "Candid Camera" preteklo nedeljo. Zastopniki te organizacije so spraševali po deželi med New Yorkom in srednjimi državami, kdo pozna ime L. B. Johnsona (sedanjega podpredsednika ZDA). Nihče ni vedel zanj!

Budizem zapadel vplivu komunizma?

CLEVELAND, O. — Čang-kajšek je v razgovoru z ameriškim časnikařem Gouldingom, sodelavcem clevelandskega dnevnika Plain Dealer, dejal, da je komunizem prodir v budizem in dobil nanj precej močan vpliv. Po njegovem južnovietnamski vladi ni preostalo drugega, kot nastopiti proti budističnim voditeljem, ko bo se ti postavili proti njej.

Čang-kajškova trditev je nova, doslej kaj takega še ni bilo slišati iz ust poznavalcev budizma in razmer v jugovzhodni Aziji. Budizem zavrača v načelu vsako nasilje in poudarja vrednost duhovne strani človeka, med tem ko je komunizem izrazilo materialistični svetovni nazor.

Iz Clevelanda in okolice

Osem križev—

Anton Premro z 1043 E. 70 St. je danes dopolnil 80 let, ki jih kar korajžno nosi. Sorodniki in prijatelji mu čestitajo in želijo, da bi jih zdrav in zadovoljen še dosti dočakal!

Zadušnica—

V nedeljo ob desetih dop. bo v cerkvi sv. Lovrenca sv. maša za pok. Johna Kresevice ob 6. obletnici smrti.

Jutri, v petek, ob šestih zjutraj, bo v cerkvi Marije Vnebovzete sv. maša za pok. Mary Simenc ob 25. obletnici smrti.

Veliko parkališče v mestu?—

Mestni upravi je bil predložen načrt za zgraditev velikega parkališča za 5.000 avtomobilov, ki naj bi obsegalo južno stran Prospect Ave. od Ontario pa vse do E. 18 St. Izvedba načrta naj bi stala predvidoma 18 milijonov dolarjev. Tako parkališče naj bi služilo v glavnem trgovinam ob Euclid Ave. in v neposredni bližini tega predela, zgrajeno naj bi bilo na stroške mesta. V mestni hiši se za predlog v tej obliki ne vneajo. Voljni bi bili prevzeti le dve tretjini stroškov, eno tretjino pa naj bi nosili trgovci in drugi podjetniki sredine mesta, ki bi od novega parkališča imeli koristi.

Kentucky postal član Unije leta 1792

Kentucky je bil organiziran kot kolonija Virginije leta 1776, leta 1792 pa je bil sprejet kot posebna država v Unijo.

Zadnje vesti

EAST LIVERPOOL, O. — Sinoči je zletelo z nekega tovornega avtomobila 25.000 funtov težko navito pero in se zvalilo preko avtomobila, v katerem je bilo pet oseb. Vseh pet je bilo mrtvih. Nato je zadelo v drug osební avto in še tam ubilo eno izmed treh oseb. — Voznik tovornjaka ni bilo nič.

NEW YORK, N.Y. — Ameriški državni tajnik Rusk in sovjetski zunanji minister Gromiko sta namignila, da utegne biti skoro dosežen sporazum med Ameriko in Rusijo, ki bo prepovedoval uporabo jedrskega orožja v vesolju.

TAIPEJ, For. — Po dognanjih tukajšnjih vojaških strokovnjakov je polovico letalske sile rdeče Kitajske stalno na tleh zaradi popravil ali drugih težav. Položaj je dejansko iz dneva v dan slabši, od kar so Kitajsko zapustili ruski strokovnjaki.

ALŽIR, Al. — Vladnim četam se je posrečilo brez boja zasedeti središče Kabylie Tizi Ouzou. Uporniki pod vodstvom polk. Hadja se jim niso postavili po robu, čeprav so se utrdili, da branijo berbersko ozemlje pred vladnimi četami. Polk. Hadj je izjavil, da se bo ločil proti diktaturi Ben Belle do zadnje kaplje krvi. Izgleda, da v vladnih krogih zaradi upra niso preveč zaskrbljeni, ker je Ben Bella še včeraj izjavil, da pojde prihodnji teden v New York na zasedanje Združenih narodov. Obrambni minister in poveljnik vladnih čet polk. Boumedienne se v Moskvi razgovarja o uporabi 100 milijonov posojila, ki ga je Rusija obljubila Alžiriji.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Združene države:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$16.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece
Petkova izdaja \$4.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$16.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Friday edition \$4.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83

No. 190 Thurs., Oct. 3, 1963

Ali smo že blizu zaveze med Rusijo in Kitajsko?

V Londonu je vzbudil posebno pozornost članek moskovske "Pravde", ki obravnava spor med Kitajsko in Indijo. Moskva je ta spor že večkrat obravnavala, sedaj se je ponovno povrnila na to vprašanje z očitno namero, da ga porabi za pripombe, ki niso ravno v zvezi s premirjem med Indijo in Kitajsko.

Moskva se je zadnje tedne naravnost trudila, da čim manj odgovarja na kitajske napade. Pretekli mesec se je to zgodilo samo dvakrat, pa še takrat ni "Pravda" pisala o meji med Rusijo in Kitajsko. Zadnji njen članek ima pa očiten namen, da opozori kitajske komuniste, naj se ne igrajo z ognjem, kajti fronta med Kitajsko in Indijo lahko da povod za "drugo fronto" (to je med Rusijo in Kitajsko).

Moskva je najprej spremenila svoje stališče v indijsko-kitajskem sporu. Preje je bila na kitajski strani in zagovarjala kitajsko napadalnost, kolikor jo je pač mogla. Sedaj se je postavila na indijsko stran. V tem pogledu piše:

Sovjetska zveza obravnava s spoštovanjem vse svoje sosedje. Razume, da so dobri sosedski odnosi mogoči samo takrat, ako oba sosedja spoštujeta državne meje. Ako stojijo na obeh straneh meje vojaki s puškami naperjenimi proti nasprotniku, potem je nevarnost, da se z enim samim strelom začne prelivanje krvi. To velja posebno za tiste slučaje, kjer so obmejni spori že dali v preteklosti povod za prelivanje krvi.

Ta izjava je samo formalno usmerjena proti indijsko-kitajski meji, v resnici pa cilja proti rusko-kitajski. Kajti samo na tej meji so bili "v preteklosti" ostri boji med Kitajsko in Rusijo za Sibirijo in srednjo Azijo. Kitajski komunisti so torej zvedeli, kaj jih čaka, ako bi hoteli premikati mejo proti Rusiji po isti poti, kot jo premikajo proti Indiji.

Da mislijo na kaj takega, so jasno pokazale kitajske tožbe, da ruski sosedje nalašč hujskajo plemena v srednji Aziji, ki živijo v kitajski provinci Sinkjang, proti kitajskim oblastem. Rusko časopisje še ni naravnost odgovorilo na na te obtožbe, dolgo pa ne bo moglo molčati. Morda je Pravdin članek samo uvod za pravi odgovor, ki ga bo Moskva šele napisala.

Kot se vidi iz Pravednega članka, je Moskva zelo občutljiva za to, kaj mislijo kitajski komunisti o razmejitvi z Rusijo. Svoje cilje so že pokazali z zemljevidi, ki pomikajo kitajske meje daleč v ruske zemlje. Da se ne bi zapletli s Peipingom v dolge debate, ki bi delale samo vročo kri, so ruski komunisti raje kar naravnost povedali, da bodo sedanje svoje meje branili z orožjem.

Ce jih pa hočejo braniti z orožjem, jih morajo najprej zastražiti s četami. Na nasprotni strani tudi Kitajci ne bodo mogli pustiti svoje meje nezastražene. Med četami na obeh straneh bo nastala zavora, kot jo poznamo na meji med komunističnim in svobodnim svetom. Zavora je znana pod imenom zavesa. Res je, da se ravno sedaj zavesa med komunističnim in svobodnim svetom počasi dviga. Lahko ga zopet pade. Tudi ni nobena ovira, da se ne bi kitajski in ruski tovariši gledali preko žične pregraje, ki bo na las podobna pravi zavesi.

Nauki iz dominikanske revolucije

Na zunaj je potekala zadnja revolucija v dominikanski republiki po tradicionalni poti. 26 vojaških poveljnikov je sestavilo zarotniški odbor, ki je sredi noči dvignil predsednika Boscha in njegovo ženo iz postelje in oblasti, sam pa prevzel vladu. Prestolnica je o tem zvedela šele v jutranjih urah, ulica ni na spremembo režima nič reagirala. Na deželi pa spremembe vlade niti opazili niso.

Za revolucijo je bolj odgovoren bivši predsednik Bosch kot zarotniki. Bosch je sicer odličen demokrat, osebno pošten in idealen, zato pa tudi trmast in prijatelj oblasti. Hotel je vse urejati sam. Ni skrbel ne za organizacijo svoje stranke ne za zboljšanje javne uprave. Reforme je samo načeljal, dovršil jih pa ni, ker ni imel sposobnih sodržavnikov ne zanesljivih prijateljev. V načelu je bila njegova politika dobra, v praksi pa zanič. Njegove reforme so daleč presegale gospodarsko moč dežele in sposobnost javne uprave. Povrh je še po nepotrebnem vzel pod svoje varstvo razne levičarje, ki so bili bolj socialni fantasti kot komunistični sopotniki. To mu je dalo sloves, da hoče iti predaleč na levo in da je prijatelj komunizma, kar seveda ni res. S svojimi idejami je plaval v oblakih, s svojo trmoglavostjo in okorelostjo se ni dotikal dominikanske stvarnosti.

Kakšen je Bosch, to je vedela naša diplomacija že ob nastopu njegovega režima. Vedela je za vse njegove osebne napake in za vse sence njegovega režima. Je pa vse skupaj mirno prenašala in celo slavila novo vladu kot vzor

demokratske vladavine. To se pravi: iz skušnje z drugimi revolucionarnimi voditelji v deželah Latinske Amerike se ni naučila ničesar. Ni imela poguma, da bi vpoštevala načelo, da so revolucionarni voditelji le redko tudi dobri administratorji in zagovorniki takih gospodarskih in socialnih reform, ki odgovarjajo stvarnemu položaju v deželi, kjer vlada. Res je, da se je naše državno tajništvo že nekaj časa začela odklani od Boschovih metod, toda začetek je bil prepozen. Bosch je do zadnjega mislil, da mu bodo prijatelji v tujini preskrbeli tisto politično in moralno podporo, ki bi jo moral iskati v lastni stranki, lastni upravi in lastni domovini. Da to ni res, na to bi ga morala opozoriti naša administracija in mu tudi naravnost reči, da bodo njegove administrativne metode in politični ukrepi onemogočili naši Zvezi za napredek, da še sodeluje pri dominikanskih gospodarskih in socialnih reformah. Morda bi ga bilo to spametovalo in ga nagnilo, da bi začel uporabljati druga pota v svoji politiki.

Kar je zamujeno, se ne da popraviti. Zato ni preostalo naši administraciji nič drugega, kot da je odrekla priznanje novemu vojaškemu režimu in ustavila podpore dominikanski republiki. Vsi vemo pa iz skušnje, da so koraki naše administracije samo začasn. Ako je priznala vojaške diktature v Gvatemali, Nikaragvi in Peruju, se bo morala kmalu sprijazniti tudi z novim dominikanskim vojaškim režimom. Ali ga bo pa s tem pripravila, da bo kmalu vrnil deželi svobodno izbrano vladu, to je seveda vprašanje, ki si nanj ne upamo dati povoljnega odgovora.

BESEDA IZ NARODA

Vabilo na družabni večer

Cleveland, O. — V soboto, 12. oktobra, zvečer priredi Zveza slovenskih protikomunističnih borcev nekaj družabni večer združen z večerjo. Letos Zveza ni imela piknika kakor vsako leto. Bile so te in one težave, računala pa je pri tem, da se bomo zavoljo tega v večjem številu zbrali zvečer 12. oktobra. V jeseni smo spet — človek si komaj misli, da se je čas tako hitro obrnil — in z jesenjo ter z zimo ima Zveza mnogo skrbi za invalide ter potrebne. Zavoljo odpovedanega piknika se je fond za potrebne skrbi in nujno je potrebno, da ga z udeležbo na družabnem večeru spet dvignemo.

Sredi vseh mogočih velikih načrtov so na videz majhne stvari, toda za temi majhnimi stvarmi se čestokrat skriva mnogo osebnih tragik, osebnih trpljenj, ki jih ni mogoče javno razpravljati, pa zavoljo tega niso ne manjše ne manj boleče. Gotovo so velike in široke javne zadeve važnejše, toda če smo v resnični skrbi za dobro svojega brata, nam morajo biti težave in trpljenje posameznikov prav tako pri srcu. Nihče jih ne obeša na veliki zvon, toda koliko je naših ljudi, ki z bridkostjo in z nekim razočaranjem hodijo po tem svetu in mislijo nazaj, ako je slovenska skupnost bila še enega duha in enega srca.

Vedno je treba dajati. Da, toda bodimo veseli, da lahko dajemo, če hočemo. Hudo bo takrat, če bi radi dali in ne bomo mogli. Invalidi med nami, tisti, ki so nekoč z nami stali in so zdaj v potrebi, so gotovo ljudje, do katerih imamo obveznosti. Res se je med nami mnogo spremenilo na slabše, čeprav bi se moralo na boljše, toda vendarle upam, da jih je še mnogo, ki se teh obveznosti še zavedajo. Lepo je biti v družbi teh, ki potrebnemu žele pomagati in lepo je imeti občutek, da si iz svojega dal nekemu, ki mu morda ne veš imena, pa je potreben.

Malo je dolar, nič velikega ne moreš kupiti z njim. Moreš pa z njim obrisati marsikako solzo in marsikomu dvigniti upadli pogum. In to je glavni namen vseh družabnih prireditvev Zveze slovenskih protikomunističnih borcev. Želimo obrisati solze tistim, ki trpe in so razočarani nad lastnimi ljudmi in dvigniti pogum tistim, ki jim upada, ko se sami v tujem svetu prebijajo skozi življenje s pokvarjenimi udi in z rahlim zdravjem.

Sobota, 12. oktobra, naj nas spet združi. Vsaj ta večer pozabimo nase in mislimo na druge. Mislimo na druge, je vračanje k dobremu in k plemenitemu! Karel Mauser

Občni zbor Štajerskega kluba

Cleveland, O. — Odbor Štajerskega kluba naproša vse člane, da se gotovo udeležijo občnega zbora, ki se bo vršil v soboto, 5. oktobra 1963, ob 8. uri zvečer v Baragovem domu. Na sporedu so točke, katere mora rešiti le občni zbor.

Na občni zbor so vabljeni tudi ostali Štajerci in Prekmurci, ki še niso člani kluba, pa bi radi postali. Udeležijo naj se občnega zbora in se obenem vpišejo v Štajerski klub.

Tajnik

Na "vinsko trgatve" na Slovenski pristani!

Cleveland, O. — Preteklo nedeljo je na Slovenski pristani skoraj ves dan deževalo. Napovedana trgatve se je kljub temu vršila in prišlo je nanjo sorazmerno veliko ljudi. Dež ni mogel zmotiti splošnega veselja in dobrega razpoloženja. Vsi navzoči so zato predložili, naj bi se trgatve nadaljevala še prihodnjo nedeljo, 6. oktobra.

Odbor je odločil tej želji ustreči, da bi dal prilžnost tudi vsem drugim, tudi tistim, ki jih je zadnja nedeljo dež zadržal doma, da prežive nekaj ur v lepi jesenski naravi. Pristava je v teh dneh tako lepa, tako bogata barv, da se spleča prinese s seboj fotoaparati ali filmsko kamero in vzeti za spomin vsaj nekaj lepih posnetkov. Listje na drevju je že rumeno, rumenkasto, rdeče, drugo pa še vedno zeleno!

Gostom bodo kuharice postregle s pečenicami, hamburgerji, prekajenimi mesnimi klobasami in še z drugimi dobrotami. Vsega bo dovolj, da bomo lahko vsi zadovoljni in veseli. Za ples in zabavo bodo igrali veseli godci, fantje bodo pa peli kot nekaj doma na vasi... kot v Dobriču ali pa na Trški gori.

Brajdo, na kateri visi sladko grozdje, sta mojstrsko izdelala Lojze Gosar in Tone Košir. Vsi v novi, veliki dvorani. Člani in vsi drugi si boste lahko ogledali, kaj je bilo letos na Pristavi vse narejenega.

Tiste prijateljice Pristave, ki v nedeljo niso prinesle potice, prosimo, naj to storijo za prihodnjo nedeljo. Vsem že vnaprej naša iskrena hvala!

Na svidenje na Slovenski pristani v nedeljo, 6. oktobra, popoldne!

Jernej Slak

Dolga obala jezer

Ameriška obala Velikih jezer je nekako enako dolga kot ameriška obala Tihega in Atlantskega oceana in Mehškega zaliva skupaj.

Zeno Zak končal uspešno tečaj za pogrebника

Cleveland, O. — Zeno Zak s 6016 St. Clair Ave. je graduiral na Pittsburgh Institute of Mortuary Science in s tem končal zahtevane tečaje za pogrebnege direktorja. Predpisano leto praktičnega dela bo vršil v pogrebem zavodu svojega očeta Antona v - Zak Funeral Home. Zeno je hodil 8 let v šolo k Sv. Vidu, nato na East High ter še dve leti na Bowling Green University. Prihodnje leto bo polagal v Columbusu v Ohiju državni izpit za pogrebника. Zeno bo že četrti rod pogrebnikov. Sedanji Zakrajškov (ZAK) pogrebni zavod je začel Zenov prastari oče Frank Zakrajšek, starejšemu rodu naših ljudi bolj znan kot Gričar, leta 1907.

Mlademu Zenu čestitamo in želimo obilo uspeha v njegovem poklicu!

AD

Zlata poroka

Cleveland, O. — Jutri, v petek, praznujeta Mr. in Mrs. Harry Križnik s 426 E. 160 St. svojo zlato poroko. V zakonu so se jima rodili trije otroci. Hči Gizela in sin Harry sta umrla.

Hči Alma in zet Frank Mihašus ter njuni trije otroci zlato poročencema čestitajo in jima želijo vse najboljše, naj bi v zdravju in zadovoljstvu dočkala še mnogo let! Prav tako jima čestitajo tudi vsi ostali sorodniki in prijatelji.

Bog Vaju ohrani še mnogo let!

A. M.

Nagla rast števila visokošolcev

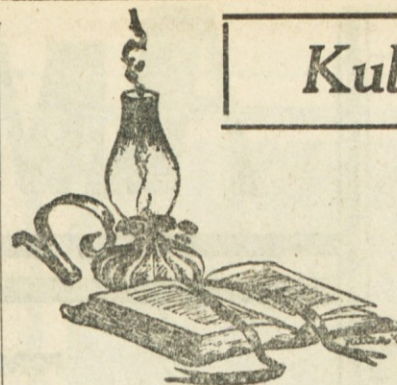
Od leta 1939 do leta 1954 je število visokošolcev v Združenih državah poraslo od 1,364,000 na 2,475,000.

Deset let

Nekako eno tretjino vseh osebnih avtomobilov v rabi v Združenih državah je starih 10 let, nekaj pa celo več.

Opozorilo!

Kdor želi imeti objavljen v notranjosti lista kak dopis ali sestavek, ga mora izročiti v uredništvu najkasneje 24 ur pred izidom številke, v kateri bi naj bil objavljen. Za ponedeljkovo številko mora biti dopis v uredništvu najkasneje v petek zjutraj. Kratke novice za 1. stran je mogoče oddati v uredništvu v predal za pošto do sedmih zjutraj za objavo v listu istega dne. List začnemo tiskati ob 8:30 zjutraj! — Če je le mogoče, prosimo, da so dopisi vsaj dva dni pred njihovo predvideno objavo v uredništvu, novice pa prejšnji dan pred peto uro popoldne. Dopisnike smo na to opozorili ponovno, vendar se dogaja še vedno, da pride kdo z dopisom v uredništvo, ko je notranji del lista že nastavljen, in hoče njegovo objavo. To seveda ni mogoče brez posebnih stroškov in sitnosti!

Kipar France Gorše

(Konec)

Glavni umetnikov motiv pa je bil nazadnje lik ženskega in otroškega telesa v pregibu. Tu je nadaljeval Gorše svoj plodnostni in spodbujajoči študij v mehko padajoči glini, ki se je v njej poigraval in sprostil z očarljivo domiselnostjo: koliko ljubke vedrine in neposrednosti je razprostrla ravno Goršetova žanska plastika malih figur, neusahljiv vir bogatih ustvarjalnih pobud. Na mirno zročem Dekletu s kapuco ni več sledu arhaičnih trdot, ki so bile možne še pred vojno, v letih reliefno zasnovane dekorativnosti in linearnosti. Renesana polnost okroglin, ki so grajene v strogem tektonskem redu, in psihološka individualizacija obraza sta glavni odliki te žal previsoko odrezane figure. Koliko notranjega življenja in svežine, koliko tančin in poetične nežnosti je otipal umetnik, do vrha poln razigrane in vedre volje, v manjših glinastih figurah, n. pr. v Poletju, Radovednosti, Primuli, Amorju, Magdaleni. Da, tudi Magdalena, kakorkoli bi to patetično plesalko imenovali, nima v sebi toliko tragično vzvišenega, da je ne bi raje uvrstili v omenjeno skupino naivnih in prikupnih sovrstnic, tovarišic po mladostnih letih in po igrivosti razpoloženja. — Moderni plastični realizem Goršetovega izvora pa je oživil tudi področje, ki nudi kiparju kar največjo preizkušnjo likovne fantazije in znanja, mnogo pomembnejša navdahnjenja, kakor običajno mislimo: Gorše je obnovil portretno umetnost, obdelal žansko snov, otroka, humor, grotesko, žival, zvil se je v tipične značilnosti drobne in vrtno plastike, v zvrst intimno sproščenega ustvarjanja, razodel je polnovredno silo v tvorbah rezbarstva, medaljerstva, v plaketi itd. Saj je mojster v vseh vrstah klasičnega kiparskega materiala, v kamnu, lesu, bronu in glini.

Po slogu sodi v prehodno razdobje med generacijama ekspresionistov in neodvisnih: od prvih se oddaljuje, drugim se približuje. Pokazal se je v polnem razmahu sil, ko je še pred nastopom — neodvisnih — uresničil prve sadove izrazno poglobljenega plastičnega realizma. Gorše se je razvil v slehernem formatu v kiparja izrazito plastičnih ambicij, toda "ujel je takorekoč zadnje odseve prvega, ekspresionističnega Meštrovića" (R. Ložar), kakor je videti še v letih nastopa Četrte generacije (1927-1928). Nato je pričel oblikovati lastni individualni izraz novega plastičnega realizma, v katerem so se porajali temperamentno utelešeni elementi grotesknosti in žanske snovi iz vsakdanjega življenja. Tu gre za krog čisto človeških in naravnih čustev, n. pr. materinsko ljubezen, za doživljanje otroških, pa tudi za psihološko karakteristiko humorja in življenjskih ljudskih tipov.

Vzporedno je nastajala vrsta portretov, ki nam prikazuje prizadevanje za plastični realizem enako močno, in kakor običajno v raznovrstnem materialu (mavec, kamen, bron). Kot primere tega razvoja bi mogel navesti dela v razponu od 1929 do 1933 (F. Bevk, B. Magajna, F. Vodnik, Iz. Cankar, V. Talich, dr. F. Virant, dr. M. Murko, Olga Maleš). Glave boksarja (kamen, 1933) dokazuje poleg kiparjevega obvladanja monu-

Kulturna kronika

mentalnega klesarstva prav to, kar je leto kasneje nakazal kipar v statuarični upodobitvi, v Zenskem torzu (kamen, 1933).

Goršetova čustvenost odseva človeka in umetnika kot nedeljivo celoto, kot mravno in estetsko doživetje, kot fizično in duhovno bivanje hkrati. Zato lahko rečemo, naj bo prostorno plastično podajanje telesnosti še tako vidno in hoteno, v bistvu ga presojajo notranje ali vase uprte oči, ki se jim razodevajo bolj lepote prirejene harmonije kot na čutnost zunanega videza. In vendar je ostalo umetnikovo razmerje do preprostega in resničnega življenja do narave in njenih praoblik, v odločilnih trenutkih nedotaknjeno in čisto.

Kar se tiče Goršetovega položaja v času in okolju njegove dobe, v umetnosti njegovega naroda, ni Ložarjeva sodba prav nič pretirana, ko pravi: "In tako je pot, ki jo je napravilo kiparstvo v Goršetovi delavnici, tudi pot slovenskega kiparstva sploh. Če bo kdaj ta naša, doslej najbolj zanemarjena umetnost imela boljše tradicijo nego ob koncu svetovne vojne, tedaj bo to v veliki meri zasluža Goršetove umetnosti, kajti v njej ni problema, ki se ga ta mož ne bi bil lotil..." (Kipar France Gorše, Bibliofilska založba, 1939).

Eno leto pred odhodom iz rojstne domovine je F. Gorše z uspehom vodil v Ljubljani svojo zasebno umetniško šolo. Od tedanjih njegovih učencev so se uveljavili posebno kipar Drago Tršar, slikarji Marijan Tršar (doma), Božo Kramolc, Aleksa Ivanc in Milan Volovšek (v zamejstvu) kot samostojni umetniki.

Po daljšem odmoru (med leti 1945 in 1952 je bil v Trstu, kjer je poučeval na učiteljski in realni gimnaziji risanje ter umetnostno zgodovino) je s preselitvijo v ZDA (v Cleveland) razvil v novem okolju zopet svojo umetniško delavnost. Opremil je s svojimi deli cerkev sv. Jožefa v Chisholmu, Minnesota, za cerkev sv. Katarine S. v N. Dakoti je izvršil večja kipa Brezmadežne ter sv. Katarine Sienske. Opremil je tudi slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Torontu in Brezmadežne v New Torontu, za novo semeniško kapelo v Buenos Airesu je izvršil Križev pot v perorisbi.

Pomembna za njegov razvoj je okolnost (zadnjega časa), da je v velikem naporu za izskanjenjem novega izraznega sredstva odkril nov ustreznejši material, ki mu omogoča največjo kiparsko sprostitev s podudarkom poduhovljenega izražanja. Kot ogrožje novim stvaritvam mu služijo kovinasti elementi, kakor železo, aluminijasta žica ter prilagojena tudi aluminijasta pločevina. Ostali material, s katerim modelira, je pa mešanica preparirane mehke snovi, ki se mu pa že med delom polagoma trdi ter pozneje strdi do ustreznih trdot. Pri uporabi tega novega materiala je postavil svojo plastiko docela na novo podlago ter ji dal novo pečat ter sodoben svojski izraz.

Z uporabo te njegove nove tehnike so nastala dela, ki kažejo stopnjo dognanja — nov zagon in večjo kiparsko sprostitev, kakor: Plesalka, Trojka, Ikarus, Sv. Janez Krstnik, Zmaj (sedmeroglavi), Zmaj (enoglavi), Sv. Francisek in Hvalnica. Razstavljal je mnogokrat doma in v zamejstvu, kakor: v Ljubljani, Mariboru, Ptuj, Beogradu (Kos, Maleš, Gorše), Trstu, Gorici, na Beneškem Biennalu, v Milanu, Rimu (na mednarodni cerkveni umetnosti), v Torontu, Kanadi, v Odense na Danskem, v Buenos Airesu ter večkrat v Clevelandu.

G. P.

DR. FR. DETELA:

Vest in zakon

Ob Francetovi smrti je bil pač izrazil Metki svoje sočutje; a njena žalost mu je šla tako k srcu, da si je ni upal z vsakdanjimi tolažbami omazati. Tiho sta se pozdravljala, kadar sta se srečala.

Metka pa njegove rahločutnosti ni razumela in prav kričavo jo je začela tolmačiti. "Mrzi me, mrzi, zaradi brata," si je dejala. "V morilčevu rodbino se noče zamešati. A kaj morem jaz za to, da se je France tako izpozabil! Moder si, Peter, moder; ampak naj te Bog zapusti, pa boš tudi na leh in v blatu." Petra se je začela ogibati in prav po potrebnem si je življenje gremila. Petru je očitala prevzetnost; sama pa tu ni hotela toliko ponižati, da bi ga nagovorila. Pogovoriti se je treba, pa bo mnogih sporov konec.

Metka je bridko spoznala, da sta denar, in sreča različna pojma, in Bog ve, kakšno neumnost bi bila naredila, če bi njena otročja trma še nekaj časa držala. Bog ve, kakšnega ženina bi si bila izjeze in kljubovanja izbrala! Zakaj prilike so se začele ponujati.

Pripeljala sta se dva mlada, vesela trgovca, eden iz Litije, drugi iz Sevnice, in kar s seboj, na ogled, sta hotela vzeti Klemenca in hčer. Bahala sta jako zabavno in naštevvala vse sladkosti, ki Metke čakajo, ako osreči enega ali drugega snubca. Metka ni naravnost odrekla, menila pa je, da se mora tak resen korak dobro premisliti.

Pri Boštjanku sta snubca dobro jedla in pila in imenitno pripovedovala, da je stvar takorekoč urejena.

"V takem slučaju," je dejal Litijec, "nobenih ceremonij, ali ni res, gospod krmar? Jaz pokažem fotografijo: Evo, tu moja hiša, tu prodajalnica! Denarni promet, sto milijonov, ali ni res? Cerkev pred nosom, železnica blizu in fant kakor se spodobijo, kaj? Oh, kako rada bi rekla nevesta: Da, moj srček. Ampak zaradi lepšega se nekoliko pomišljamo, ali ni res? Pij, brate! Mene bo sram, če bova samo par grošev zapila, ali ni res, kaj?"

"Ampak gospoda snubca sta dva," je menil Boštjanek, "dekile pa samo eno; kako bosta pa napravila?"

"Enostavno," je dejal Sevnčan. "Če vzame dekle mene, bo on meni za pričo, in narobe, ker sva prijatelja."

"Tako je," je potrdil prvi. "Prepirala se ne bova. Kar se deklet tiče, je dobra letina, ali ni res?"

Iz Ljubljane sta prišla tudi dva gospoda, ki sta bila slišala o denarni vestni. Prišla pa nista hkrati kakor ona dva vesela trgovca, ampak vsak zase. Kateri razborit snubec pa gre s tekmočetom skupaj snubit? Metke seveda tudi ni sta poznala; a po njiju mislih ona ni bila glavna stvar. Ta dva poudarjala svoje družabno stališče, kako bi postala Metka namah čislana gospa, kako bo hodila v gledališče, v koncerte, na ples.

Tudi ta dva sta dobila podobno odgovor; a beležila si je Metka vestno vse te snubce; zakaj vsi so višali njen ugled in v poznih letih se bo lahko nanje sklicevala in se ž njimi ponašala.

Prišla je učiteljica in ji ponudila svojega brata, izbornega učitelja na najprijetnejšem kraju. Poštar se je ponudil sam.

Mati in hči sta premišljevali, kako bi ukrenili, da bi bilo najbolj prav. Hudo je pač na kmetih, kjer največ dela ženo zadene, kjer je človek odvisen od delavcev in od vremena, se boji toče in požara in je le počitek njegova zabava.

Zdelo pa se je Metki, da bi z učiteljico ne menjala in da je nič ne miče postati gospa poštarica. Skrbelo jo je, kako bi se znašla s kmeti in izobrazbo v gosposki družbi. Vzbujala bi pomilovalen smeh in mož bi se je morda sramoval. In ti gosposki snubci ne niso poznali, zvedeli so le o njenem denarju. Za denar jim gre, ne za nevesto. Domači kralj, očetno hišo bi tudi ne rada zapustila in zdaj, ko bo hiša podprta, se bo lahko in udobno živelo. Ženina bi morala vsaj nekoliko poznati, preden ga vzame. Katerega ženina že nekoliko pozna, ni hotela povedati, ker je bila še huda nanj.

Mati ji ni ne prigovarjala, ne odsvetovala; samo toliko je rekla, naj se nikar ne prenaagli, ker se ji nikamor ne mudi.

Pohodi teh snubcev so izpododli Koželjevega Petra in Korunovega Luka. Peter si je mislil, da je Metka zdaj, ko si snubei kar kljuko podajajo, že toliko potolažena, da bo smel resno ž njo izpregovoriti. Toda prilike je zaman iskal; Metke ni bilo na izpregled. "Ošabna je," si je dejal; "prebira si, ker ima denar. Pokleknil pa ne bom pred njo."

Luka pa ni pozabil obljube rajnega Franceta, da ne bo nihče drugi njegov svak kot Luka, in sveta dolžnost se mu je zdela rajnikovi želji ustreči. Obe njegovi sestri sta odobraval ta moški sklep in mu le svetovali, naj očetu o tem nič ne pove, češ, saj veš, kakšni so.

Očeta Koruna pa so svatovski misli obšle same od sebe. Že prej je bil Metko večkrat po strani pogledal in prav vseč mu je bila; odkar je bila pa dedovala, je zatemnila s svojo lepoto vsa druga dekleta. In zakaj bi se Metka njega branila, ki je tak korenjak? Petdeset let, ali je to starost za moškega? Ali ni naravnost mlad, kadar se obrije?

Korun se je začel Klemenkama prikupovati. Kjerkoli je srečal ali mater ali hčer, ju je ustavil. Tolažil ju je zastran Franceta, češ, da smrt nas vseh čaka in da je to čisto prav in modro urejeno; zakaj če bi ljudje ne mrli in konj ne drli, bi pa svet podrl. Tožil je, kako je zapuščen, odkar mu je rajnica umrla.

"Saj lahko drugo doboš, Martin," mu je dejala mati.

"To je res," je dejal mož; "a take ne, kajršna je bila moja rajna, Bog ji daj nebesa! Po mojem računu bi bila samo ena zatorej."

"Pa tisto vzemi!"

"Bom videl," je dejal Korun. Klemenkine besede so se mu zdele kakor osrčevanje, skoraj vabilo in ponudba.

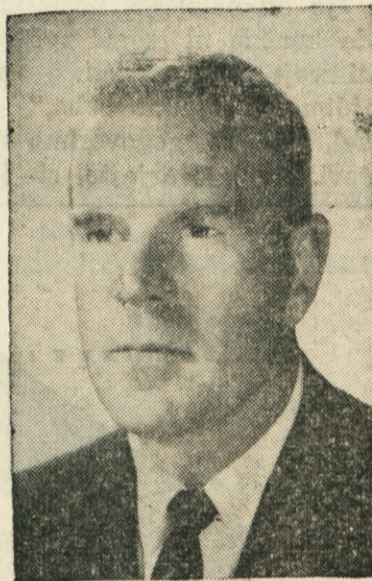
Osrečevanja bi bil pa bolj Luka potreboval. Nikakor ni mogel Metki naravnost razodeti svojih srčnih želja. Govoril je zmeraj naokoli, da je Metka pač razumela in se zabavala, delala pa in se neumno. Luka je to žalilo in jezilo.

(Dalje priložniti)

Hranite denar za deževne dneve

—upujate U. S. Savings bonde.

Pivovarna Stroh dobila novega direktorja za oglaševanje

WALTER W. SELOVER

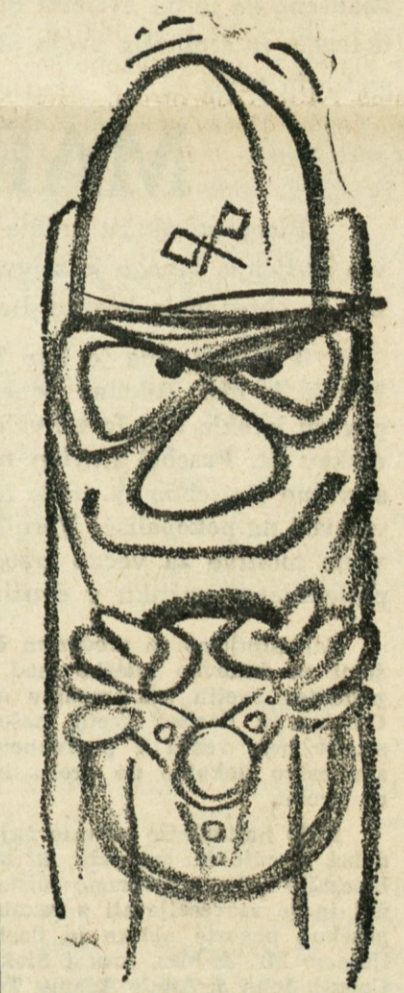
DETROIT, Mich. — Predsednik Stroh Brewery Co. John W. Stroh je objavil nedavno, da je pivovarna Stroh najela novega direktorja oglaševanja svojih izdelkov. Za to nalogo je bil izbran Walter W. Selover s 3125 Middlebury Lane, Mich., do nedavnega podpredsednik Campbell-Ewald Co., znane tukajšnje oglaševalne družbe.

Mr. Selover se je pridružil Campbell-Ewald pred 8 in pol leti v San Franciscu v Kaliforniji, preje pa je bil v nekaterih drugih podobnih službah. V drugi svetovni vojni je bil na Pacifiku v pomorskem letalstvu. Poročen je za Janice Hallahan iz San Mateo v Kaliforniji, s katero imata tri otroke.

F. L.

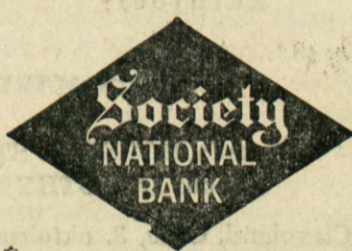
Tant začenja varčevati

NEW YORK, N.Y. — Glavni tajnik Združenih narodov Tant je sklenil število čet, ki čuvajo mir na egiptovsko-izraelski meji, znižati od 5,000 na nekako 2,500, da bi zmanjšal izdatke Združenih narodov.

IMATE V MISLIH AVTO?

Naj Vam **Society** pomaga nabaviti Vaš nov ali že rabljen avto sedaj, plačali pa boste pozneje. Vprašajte Vašega prodajalca, da Vam uredi **Society** bančno finansiranje. On to lahko stori takoj na mestu. Ali pa pridite osebno k nam. Odplačevanje je lahko z mesečnimi obroki, prirejenimi Vašemu proračunu. Če je nov avto važen za Vas, je važen tudi za nas.

Med četami na tem področju je tudi en jugoslovanski bataljon. Nedavno so nekaj teh jugoslovanskih vojakov poslali na mejo Jemena in Saudske Arabije, da bi tam nadzirali premirje. Pri tem so po trditvah kraljevske strani podpirali Naserjeve in republikanske čete.

Angleži so pripravljeni na dolg boj na Borneu

LONDON, Vel. Brit. — Britanska vlada računa z dolgo vojno proti indonezijskim gverilcem, ki jih bo pošiljal Sukarno na področje Saravaka in Sabaha, obeh pokrajin na otoku Borneo, ki sta se pridružili Malezijski federaciji. Načrte za boj proti Indonezijcem je izdelal gen. R. Thompson, ki je uspešno vodil boj proti rdeči gverili na Malajiji. Gen. R. Thompson je sedaj svetovalec pri ameriških četah v Južnem Vietnamu v njihovem boju proti komunističnim gverilcem. Ostal bo še dalje na tem mestu, pri tem pa bo stalno v stikih z britanskimi četami na Borneu.

Predsednik japonske vlade Hayato Ikeda je tekom svojega obiska v Avstraliji, kamor je prišel z obiska na Filipinih in v Indoneziji, trdil, da so izgledi za mirno končanje spora med Malezijo ter Indonezijo in Filipini zelo dobri. Predsednik Indonezije Sukarno in predsednik Filipinov Macapagal sta se pripravljena razgovarjati o tem vprašanju znova s predsednikom Malaje Rahmanom. Ta se je tudi že načelno izjavil za tak sestanek.

Ženske dobijo delo

Delo za žensko

Iščemo žensko, da bi kuhala, čistila, prala, 5 dni, svojo sobo. Priporočila. Kličite v torek ali sredo po 7. uri zv., v četrtek ali nedeljo cel dan SK 2-1921, (192)

Delo za žensko

Iščemo žensko za delni čas, da bi kuhala za restavrant. Kličite po 1. uri pop. WH 6-4466. (191)

Moški dobijo delo

Oskrbnika iščemo

Za šolo sv. Vida. Mora biti zanesljiv in sposoben vršiti vsa oskrbniška opravila. Znanje angleščine nujno. Pokličite takoj EN 1-2624, če se za službo zanimate. (x)

MALI OGLASI

V najem

Oddam 5-sobno neopremljeno stanovanje s kopalnico na Schaefer Ave. Vprašajte na 6531 Schaefer Ave. ali pokličite EX 1-7136. —(191)

V najem

Oddamo 4 velike sobe, zgoraj, velika kopalnica, plinski furnez, v fari sv. Vida ljudem srednje starosti. — Kličite HE 1-5370. (190)

Štiri sobe

oddamo s kopalnico in toplo vodo mirni družini brez otrok. — Kličite po 4. uri 361-7372. (200)

Štirisobno stanovanje oddajo

Na 1156 E. 63 St., zgoraj, oddajo štirisobno stanovanje. Kličite 881-8999. —(191)

Hiša naprodaj

Enodružinska, 7 sob, dvojna garaža, nova vodna napeljava, polna klet. Blizu cerkve in šole sv. Vida. Za vsa nadaljna pojasnila kličite UT 1-8288. —(193)

Hiša naprodaj

5-sobni bungalov z velikim lotom, blizu Marije Vnebovzete v Collinwoodu. Kličite LI 1-4832. (191)

Carst Memorials

Kraška kamnoseška obrt

EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV
15425 Waterloo Rd. IV 1-2237

Hiša naprodaj

Majhna enodružinska hiša, s polno kletjo in rekreacijsko sobo, je poceni naprodaj na E. 60 St. V dobrem stanju. Za pojasnilo pokličite: 881-5833. —(191)

Iščejo

Starejšega moškega ali ženskega, ki potrebuje dom, iščejo, da bi skrbel za starejšega moškega in opravljal hišna dela, blizu E. 168 St., in Grovewood Ave. Podrobnosti ustmeno. Kličite pred 10. uro zj. ali po 5. uri zv. LI 1-8662. (191)

Naprodaj

Blizu E. 185 St., nova dvodružinska zidana hiša na 18702 Muskoka Ave. Kličite zvečer HE 1-6738. Odprto v soboto in nedeljo. (192)

Stanovanje v najem

4-sobno stanovanje s kopalnico, spodaj, zadaj, se odda v najem na 1001 E. 66 Pl. —(191)

Stanovanje v najem

V najem oddamo odraslim, zgoraj, 4½ čistih sob in kopalnico. Samo pet minut hoje od cerkve sv. Vida. Naslov dobite v upravi A.D. (30 sept. 3,4 okt.)

Evropa

Novi 21-dnevni jet ekonomski izlet vam prihrani do \$140

Če mislite prebiti le 14 dni v starem kraju, tu je za Vas dobra novica! TCA novi 21-dnevni jet ekonomski izlet je za \$140 cenejši od rednega ekonomskega razreda! In kadar letite s TCA:

- Vzamete nagli let v Toronto, nato pa z DC-8 jet velikonom v London — izhodišče poti za vso Evropo.
- Lahko plačate samo 10% ... ostanek pa v 24 meseceh.
- Lahko se ustavite v več mestih brez vsakih posebnih stroškov.
- Lahko ostanete v Evropi polne tri tedne (prvi dan Vašega potovanja se v to ne šteje!).

Če želite spraviti sem svojo družino, se lahko dogovorite s TCA za predplačilo njihove voznine.

Letite s TCA - \$550.60*

Cleveland — Zagreb

\$55.60 naplačila — \$22.79 mesečno tekom 24 mesecev.

* Cena za 21-dnevni jet ekonomski izlet.

Najmanj 14 dni — največ 21 dni. (Od 1. okt. do 30. apr.)

TRANS-CANADA AIR LINES AIR CANADA

Oglasite se pri Vašem potovalnem zastopniku ali v uradu TCA: Hanna Building, Euclid in 14. cesti; telefon: SUPERIOR 1-2020.

EUCLID POULTRY

V zalogi imamo vedno očističene piščance, na kose zrezane, popolnoma sveža jajca ter vseh vrst perutnine. Pridite in si izberite!

HOWARD BAKER

549 EAST 185 STREET, EUCLID

KE 1-8187

MAY'S

DOWNTOWN
ON THE HEIGHTS
FARMATOWN
SOUTHGATE

BASEMENTS

64-ta OBLETNA PRODAJA!

NAJNIŽJE CENE LETA!

In — Eagle znamke dodajo še več k vašim prihrankom pri vsakem nakupu!

Posebna nabava!

S KRZNOM OBSITI

RAZKOŠNI PLAŠČI

\$50

- Naravna rejena kuna *
- Naravna jesensko meglena kuna *
- Naravna srebrno-modra kuna *
- Barvana veverica
- Norveška modra lisica

Na krznenih izdelkih je označena dežela izvora uvoženega krzna.

* TM Emba Mink Breeders Association

Blagovi:

- Volneni melton, volneni lustrusa, volneni lariba, volneni bukle

Kroji:

- Visoki, stoječi ovratniki
- Vezalni ovratniki
- Oglati ovratniki
- Pelerinski ovratniki

Mere:

- Mladinske 5 do 15
- Damske 8 do 18
- Ženske 14½ do 24½

Razkošno krzno na lepem volnenem blagu. Najnovejši modni kroji v novostnih jesenskih odtenkih črne, rjavosive, rjave, beige, rdeče, zelene, modre in drap barve.

\$5 NAPLAČILA

obdrži vaš izbrani plašč.

KLETNI ODDELEK DAMSKIH PLAŠČEV — THE MAY COMPANY, V MESTU IN NA HEIGHTS

HENRIK SIENKIEWICZ:

KRIZARJI

In bridkost, ki se ji je bila z žalostjo nagradila v prsih od razgovora z Zbiškom, se je sedaj na mah razlila v potok solza. Ko je opat to opazil, je objel deklico z roko tako, da jo je skoraj skrnil s svojim ogromnim rakavom in začel govoriti:

"Ne boj se nič, hčerka moja. Prepričaj se, da ni tako strašno. Zato ga ne napadeta skupno, temveč ga pozoveta po viteškem običaju, tu pa si bo že znal pomagati, tudi če bi se moral bojevati z obema hkrati. A kar zadeva Jurandovo, ki si o njej že slišala, ti samo tole povem, da drevo za tisto postelj ne raste v nobenem gozdu."

"Ker mu je ona tam ljubša, se tudi jaz ne brigam zanj," je odgovorila Jagienka skozi solze.

"Zakaj se torej čmeriš?"

"Ker se bojim zanj."

"E, ženska pamet!" je rekel smeje se opat.

Potem se je sklonil Jagienki k ušesu in začel govoriti:

"Spomni se, dekle, če te tudi vzame, se bo marsikaj zgodilo, da se bo dvobojeval, ker zato je plemič."

Sklonil se je še niže in dodal:

"A vzame te — in to kmalu, kakor je bog v nebesih!"

"Kaj bi me jemal!" je odgovorila Jagienka.

A hkrati se je začela smejati skozi solze in gledati na opata, kakor bi ga hotela vprašati, od kod to ve.

Ko se je Zbiško medtem vrnil v Kšešno, je šel k duhovniku, ker je res hotel dati za mašo za Matkovo zdravje, po tem oprasku pa se je napotil naravnost v krčmo, kjer se je nadejal, da najde mladega Volka iz Bžozove in Čtana iz Rogova.

In res je našel oba, a razen obeh polno ljudi — plemičev, nižjih plemičev, kmetov in nekaj "čarovnikov", razkazujočih razne nemške umetnosti. V prvem trenutku vendar ni mogel nobenega spoznati, ker so okna iz volovskih mehurjev prepuščala malo svetlobe — in šele ko je domači hlapec dodal na ognjišče nekoliko smrekovih vej, je opazil v kotu za vrči piva zarasli obraz Čtana in divje lice Volka iz Bžozove.

Tedaj se je nameril počasi proti njima, potiskaje v stran ljudi; ko je prišel pred njiju, je udaril s pestjo po mizi, da je zagrmelo po vsej krčmi.

A ona dva sta takoj planila pokonci in si začela hitro obračati jermenasta pasova; a preden sta utegnila zgrabiti za ročaje, je vrgel Zbiško na mizo rokavico in govoreč skozi nos, kakor so imeli navado go-

voriti vitezi pri izzivanju, je izrekel sledeče, vsem neprickovane besede:

"Ako bi kateri od vaju kdorkoli izmed drugih viteзов, ki so tu v izbi, ugovarjal, da je najlepša in najkrepnejša deklica na svetu devica Danuša Jurandova iz Spihova, tega pozivam na boj na konju ali peš do prvega padca ali pa do zadnjega vzdihljaja."

Ostrmela sta Volk in Čtan, kakor bi bil ostrmel opat, če bi to slišal — in za hip nista mogla izpregovoriti besede. "Kakšna devica?" Saj njima je šlo za Jagienko, a ne za njo? ... Če pa temu mačku ne gre za Jagienko, kaj torej hoče od njiju? Čemu ju je razsrdil pred cerkvijo? Čemu je prišel sem in čemu išče prepira z njima? Od teh vprašanj se jima je napravila v glavi taka kaša, da sta široko odpirala usta — Čtan je tako izbulil oči, kakor da ne bi imel pred seboj človeka, temveč kako nemško čudo.

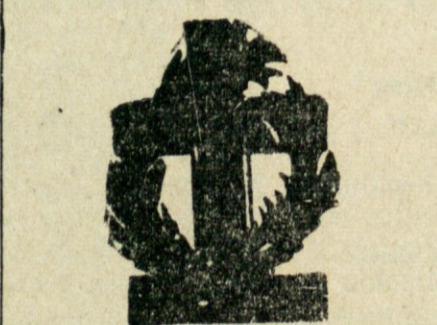
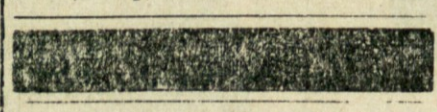
Toda bistrejši Volk, ki je poznal nekoliko viteške običaje in vedel, da delajo večkrat vitezi drugim ženskam zaobljube, a se z drugimi ženijo, je pomislil, da je morda tudi v tem primeru tako, in ker se nudi taka prilika, da se zavzame za Jagienko, jo je treba, kot bi mignil, izkoristiti:

Torej se je prirnil izza mize, se približal z zlovečim obrazom k Zbišku in vprašal: "Kako to, pasji brat, mar ni Zihova Jagienka najlepša?"

Za njim se je prirnil Čtan — a ljudje so se začeli zbirati okoli njih, ker je bilo že vsem jasno, da se to zlepa ne konča.

XVI

Ko se je Jagienka vrnila domov, je poslala takoj hlapca v Kšešno, da bi poizvedel, ali ni prišlo v krčmi do kakega poboja in ali ni kdo koga izzval. Ker je dobil na pot srebrnjak, je začel piti z duhovnikovimi slugami in ni mislil na vrnitev. Drugi, poslan v Bogdanjec, da naznani Matku opatov prihod, se je vrnil, izpolnivši naročilo, in

V blag spomin

DRUGE OBLETNICE SMRTI
NAŠEGA LJUBEGA SOPROGA
IN OČETA

Joseph Jerse

ki je umrl 3. oktobra 1961.

Dve leti je minulo,
ko Te več med nami ni.
Gledamo Te le v spominu,
nate mislimo vse dni.
Sveti križi nam govori,
da vidimo se nad zvezdami.

Zalujoči:

MARIJANA JERSE, soproga
VERA NOSAN, hči
WILLIAM in JOSEPH, sinova
SNAHI, ZET
VNUKI, VNUKINJE

Cleveland, O., 3. oktobra 1963.

CHICAGO, ILL.

HOUSEHOLD HELP

COOK FOR 2 ADULTS and two school age children. 5 day week. Own room and TV. Other help. Permanent. Ref. req. Call PA 4-7071. (190).

CHILD CARE — Light housework. Lady, to live in. Room and Board. Small salary. 474-7076. (190)

hkrati naznanil, da je videl Zbiška, kako je igral kocke s starim graščakom.

To je deloma pomirilo Jagienko; ker je poznala Zbiškovo spretnost v bojevanju, se ni toliko bala zanj, če bi prišlo do dvoboja, marveč da se dogodi kakšna težka nesreča v krčmi. Mikalo jo je tudi pojezditi z opatom v Bogdanjec, toda ta se je protivil, ker je hotel z Matkom govoriti o zadevi zastave in o neki drugi, še važnejši, pri kateri ni hotel imeti Jagienke za pričo.

Končno pa se je pod noč odpravil. Ko je izvedel, da se je Zbiško srečno vrnil, je postal židane volje in je ukazal svojim potujočim klerikom, da so peli in piskali, tako da se je gozd tresel, a v samem Bogdanjcu so kmetje gledali iz koč, ali morda ne gori ali pa je prodril sovražnik. Toda romar, ki je šel spredaj z zakrivljeno palico, jih je miril, da potuje duhovna oseba visokega dostojanstva — zato so se mu klanjali, nekateri so se celo križali. Ko je opat videl, kako ga časte, je jezdil v radostnem ponosu, vesel sveta in poln naklonjenosti do ljudi. Ko sta Matko in Zbiško za-

slišala krik in petje, sta mu šla do vrat naproti. Nekateri izmed klerikov so že bili z opatom v Bogdanjcu, a bili so tudi taki, ki ga še niso videli doslej, ker so se šele pred kratkim pridružili opatovemu spremstvu. Tem so srca upadla ob pogledu na ubožni dom, ki se ni mogel primerjati z obširnimi domovi v Zgoželičah. Potolažil jih je nekako dim, ki se je valil skozi slamnato streho, zlasti pa so se popolnoma pomirili, ko so stopili v izbo in začutili vonj po žafranu in raznovrstnih mesnih jedilih, a hkrati zagledali dve mizi, polni cinastih skled, ki so bile sicer še prazne, a se jih je vsako oko moralo razveseliti. Na manjši mizi se je svetila za opata pripravljena skleda, vsa srebrna in prav tak čudovito izrezljan vrč; oboje sta z drugimi zakladi vred dobila kot plen pri obeh Frigijcih.

Matko in Zbiško sta takoj začela vabiti k mizi, toda opat, ki se je dobro najedel pred odhodom v Zgoželičah, je odrekel, tembolj, ker ga je zanimalo nekaj drugega. Od prvega trenutka je pazljivo, a hkrati nemirno gledal na Zbiška, kakor bi hotel zapa-

ziti na njem sledove bitke; ko pa je videl mirni mladeničev obraz, je bil očitno nestrpen, da končno ni mogel več brzdati svoje radovednosti.

"Pojdimo v sosedno sobo," je rekel, "da se pogovorimo o zastavi. Ne ugovarjajte, si-

cer se razjezim!"

Obrnil se je h klerikom in zagrmel:

"Vi pa sedite tiho in ne poslušajte za vrati!"

Po teh besedah je odprl vrata čumnate, skozi katera se je komaj zrinil, in vstopil, za

njim sta vstopila Zbiško in Matko. Ko so sedli na skrinje, se je opat obrnil k mlademu vitezu.

"Ali si se vrnil v Kšešno?" je vprašal.

"Da."

(Dalje prihodnjik.)

DOBITE...

4%

Society NATIONAL BANK

BANKA S POLNO POSTREŽBO

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Prihranki, vloženi do 10.

oktobra, se bodo obrestovalni od 1. oktobra po naši

sedanji obrestni meri 4%

letno, če ostanejo vloženi

celo leto — po 3½% letno,

če ostanejo vloženi manj

kot eno leto in najmanj

eno četrletje.

1901

1963

Naznanilo in Zahvala

Razžalošeni, pa vdani v voljo božjo, javljamo dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, da je po dvestletni bolezni, potem, ko je prejela sv. zakramente za umirajoče, doživel in izdihnila svojo plemenito dušo naša preljuba soproga, mama, stara mati, sestra in tašča

MARY SMRTNIK

Blaga pokojnica je bila rojena 15. avgusta 1901 v Cleveland, Ohio. Tu je preživela vse življenje. Mnogo je žalovala za svojima bratoma Frank in John, ki sta umrla pred njo in objekovala hčerko Julko, ki ji je umrla kot otrok.

Pokopali smo jo dne 16. septembra 1963. V Zeletovem pogrebem zavodu, 452 E. 152 St. je Mrs. Adeline Bober v imenu društva Napredek št. 132 A.B.Z. v ganljivem govoru izrekla besede zahvale in slovesa pokojni sočlanici. Potem smo jo prepeljali v cerkev St. Paschal Baylon na Wilson Mills Rd., kjer je Rev. John O'Brien daroval slovesno pogrebno sv. mašo in opravil svete cerkvene obrede. Iz cerkve je šel pogrebni sprevod na pokopališče Vernih Duš na Char don, O. Tam je Rev. O'Brien še molil poslovilne molitve za večno srečo pokojnične duše, nakar smo zemske ostanke položili k poslednjemu počitku v družinsko grobnico.

Zahvaljujemo se predvsem častiti duhovščini za duhovno tolažbo med boleznijo, za podelitev svetih zakramentov in zlasti Rev. O'Brien za daritev svete maše, za molitev sv. rožnega venca v pogrebem zavodu, za spremstvo pokojne do groba in za molitve ob grobu.

Našo najtoplejšo zahvalo naj prejmejo vsi dobri sosede in prijatelji, ki so med težko boleznijo našo ljubo mamo obiskovali, jo tolažili in jo razveseljevali z raznimi darili. Za posebno pogosto obiske in darila se zahvaljujemo Mr. & Mrs. Ernest Slokar, Mrs. Ana Cebulj, John & Annie Adams, Tony & Jennie Hrovatin, Mr. & Mrs. Cigoj, Mr. & Mrs. Matt Laurich, vsem članom družine Strumbly, Mr. & Mrs. John Pozun in hčeri.

Iskreno smo hvaležni društvu, ki so pokojno počastila: društvo Napredek št. 132 A.B.Z., društvo št. 158 S.N.P.J., podružnica S.Z.Z. št. 37 Newburgh Heights in društvo Najsvejšega Imena župnije St. Paschal Baylon. Zahvalimo se Mrs. Adeline Bober za poslovilni govor, članom društva št. 132 A.B.Z. in društvu

št. 158 S.N.P.J., ki so nosili krsto, članicam podružnice št. 37 S.Z.Z., ki so pod vodstvom Mrs. Kay Juraković prišle molit skupni sv. rožni venec v pogrebni zavod, kakor tudi članom društva Najsvejšega Imena župnije St. Paschal Baylon, ki so skupno molili sv. rožni venec pod vodstvom Rev. O'Brien.

Iz vsega srca se zahvalimo dobrim sosedom in prijateljem za vso pomoč v času največje žalosti in vsem tistim, ki so pripravili okrepčilo po pogrebu.

Našo toplo zahvalo naj prejme Zeletov pogrebni zavod za ljubeznivo in skrbno postrežbo in odlično vodstvo pogrebnih priprav in spreveda.

Naj dobri Bog povrne vsem, ki so darovali za sv. maše, za cvetje in vence, za Dom Ostarelih in za druge dobre namene ter vsem, ki so dali na razpolago avtomobile za pogrebni sprevod.

Najlepša hvala vsem, ki so prišli kropiti, se udeležili skupnih molitev, pogrebne sv. maše in ki so spremljali pokojno na pokopališče.

Razposlali smo naše žalobne listice, kolikor smo imeli neslove. Če bi kdaj po pomoči posebne naše zavole ne bil dobil, tepo posliko smo nam oprostili in bi krepje to našo skupno zahvalo, ki jo izrekamo prav vsem, ki so kakorkoli počastili našo mamo ob slovesu, vsem, ki so nam prišli v pomoč in vsem, ki so pripomogli, da je bilo poslednje slovo tako slovesno in ganljivo lepo. Zahvalimo se najtopleje tudi za vse osebne in pismene izraze sožalja.

Gospod, usliši nas in sprejmi njeno dušo v rajsko veselje!

Luč nebeška naj Ti sije,
v mislih naših si vsak čas,
srce naše za Te bije,
Ti pri Bogu pros' za nas.

Ti se je, Gospod, usmilil,
prosimo Te v bolečini,
ljubi Jezus, Ti ji daj
rajski mir na vekomaj.

Zalujoči:

soprog JOHN;

hčere MRS. MARY BORYČKA, MRS. JENNIE POZUN in CECILIA;
sinova JOHN ml. in FRANK;

zeta HARRY in STANLEY;
snahi DOROTHY in MAY;

10 VNUKOV in VNUKINJ;
brat VIKTOR BUDAN s soprogo MARY.

Cleveland, Ohio, 3. oktobra 1963.

JOS. ZELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

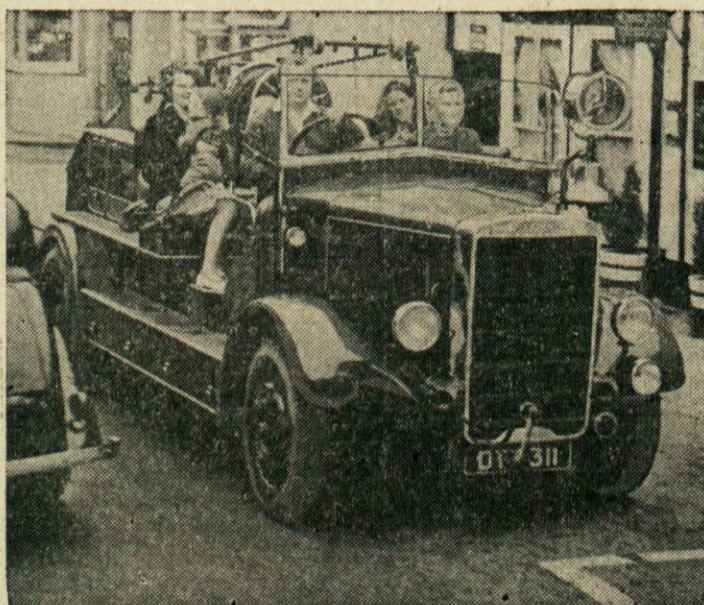
6502 ST. CLAIR AVENUE Tel.: ENdicott 1-0583

COLLINWOODSKI URAD

452 E. 152nd STREET Tel.: IVanhoe 1-3118

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago

Mi smo vedno pripravljeni za najboljšo postrežbo

KJE GORI? — Garry Galpin je kupil gasilski avtomobil. Ko se sedaj kdaj pelje z družino na kak izlet, se ljudje na cesti sprašujejo: "Le kje gori?"